

ДО

**Г-ЖА ЦЕЦКА ЦАЧЕВА
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА 43-ТО НАРОДНО СЪБРАНИЕ**

**РЪКОВОДСТВОТА НА ПАРЛАМЕНТАРНИТЕ ГРУПИ,
ПРЕДСТАВЕНИ В 43-ТО НАРОДНО СЪБРАНИЕ**

**КОМИСИЯ ПО ПРАВНИТЕ ВЪПРОСИ КЪМ
43-ТО НАРОДНО СЪБРАНИЕ**

СТАНОВИЩЕ

ОТНОСНО: Проект на Закон за изменение и допълнение на **Закона за нормативните актове** – ЗИД на ЗНА, внесен от Министерския съвет /№ 502-01-74 от 01.09.2015/ и предложение за инициране обсъждане и приемане на решение на 43-то НС за изменение и допълнение на **Правилника за организацията и дейността на Народното събрание**

Подкрепяме законодателната инициатива на МС за усъвършенстване на процеса на разработване, съгласуване и приемане на нормативните актове, за повишаване на качеството на нормотворческия процес чрез уреждане на обхвата, реда за подготовка и обществено консултиране на предварителната /частична и цялостна/ и последващата оценка на въздействие /ОВ/. В тази връзка БСК представя следното становище и предложения по проекта на ЗИД на ЗНА:

1. Не са регламентирани изчерпателно органите с функции по изготвяне на предварителната и последващата ОВ. Налице са различни възможности за различните нормативни актове, компетентни органи и съставители вкл.:

- създаване на „Център за анализи и проучвания на НС“ като второстепенен разпоредител с бюджетни кредити по бюджета на НС и правоприменник на Националния център за изучаване на общественото мнение вкл., и чрез възможност за външно възлагане, и допълване на чл. 1, ал. 5 на Финансовите правила, приложение към Правилника за организацията и дейността на Народното събрание;
- от експертни екипи на народни представители, упражнили законодателна инициатива или с внесени предложения по законопроекта между първо и второ гласуване в НС;
- специализираната администрация на МС и министерствата;
- от организации на засегнатите лица при осигурено предварително финансиране;

- Икономическия и социален съвет след възлагане от Председателския съвет или от Народното събрание, като бъдат внесени промени в Закона за Икономическия и социален съвет и се предвиди възможност за подготовка на актуализирани **/втори/ разширени ОВ** при особено важни случаи.

Следва да бъде регламентиран по-подробен ред за изготвяне, възлагане и финансиране на ОВ - чрез обществени поръчки, пряко договаряне или искане за изготвяне на ОВ от национално представителни /браншови/ и други организации на засегнатите лица. Необходимо е да се посочат източниците за финансиране за наемане на външни изпълнители и експерти, възлагане на проучвания на представители на заинтересовани (задължени) лица – браншови сдружения на бизнеса и др., за подготовката на предварителни и последващи оценки на ОВ.

2. Чл. 20, ал.5 на ЗИД на ЗНА предвижда обхвата, методологията за изготвяне и минималното съдържание на частичната и цялостна предварителна ОВ да се определят с акт на НС, съответно с наредба на МС. Това позволява различен подход при изготвянето на тези оценки. Обхватът, методологията за изготвяне и минималното съдържанието на последващата ОВ се определят само в наредбата на МС, което повдига въпроса, извършва ли се последваща оценка и от кого, когато съставител на нормативния акт е народен представител или когато е направил предложения преди второ гласуване от НС.

3. Извършването на частична предварителна ОВ е задължителна само за актове на МС (чл. 20, ал. 2), но не и за тези издавани от общинските съвети, както и за законодателна инициатива на народните представители в т.ч., между първо и второ гласуване на законопроектите в НС.

4. Не са предвидени необходимите действия /с изключение на задължението за публикуване/ спрямо правните последици и в отговор на последващи ОВ, които констатира неизпълнение на заложените цели на нормативния акт, радикална промяна в обществените отношения и/или други несъответствия. Тези действия не могат да бъдат изчерпателно посочени, доколкото зависят от оперативната самостоятелност и правомощия на органа издал акта и от многобройните алтернативни възможности /пълна или частична отмяна, временно преустановяване на действието, изменения и допълнения и др./. За закони приети от НС, може да се предвиди обсъждане на последващата ОВ във водещата парламентарна комисия, например в тримесечен срок, и излизане с предложение за следващи действия от страна на органите на изпълнителната и законодателна власт.

5. Не са предвидени никакви изменения в Указа за прилагане на ЗНА. В тази връзка орган по прилагане на Закона за нормативните актове все още е Държавния съвет (§ 7 от ПЗР на действащия ЗНА).

6. В § 2, в ал. 3 на новия чл. 18а, след думата „предварителна“ следва да се добави израза „и последваща“.

7. В ал. 3 на новия член 19 след думата „планиране“ следва да се включи израза „обществено консултиране“.

8. В законопроекта липсва легална дефиниция на термина „значителни последици“ използван в § 3. /нов чл. 20, ал. 3, т. 2 в ЗНА/. Това отваря широки възможности за субективизъм и заобикаляне на задължението за извършване на разширена ОВ. Необходимо е да се въведат критерии за **„висока значимост на въздействие“** от действието на законите и другите нормативни актове, като се определи критичен праг (например 20 или 50 млн. лв.) за значим финансов и икономически ефект, преки разходи и/или ползи от прилагането за засегнатите лица. В тази връзка предлагаме, текста в допълнителната разпоредба на § 7 на ЗИД на ЗНА да се номерира и се въведе нова т. 2 със следното съдържание:

„2. „Значимо въздействие“ по смисъла на този закон е въздействие надхвърлящо петдесет млн. лв. оценен финансов, икономически ефект, преки разходи и, или ползи от прилагане на съответния нормативен акт, за съответните публични бюджети и, или засегнатите лица“.

9. За законопроекти с особена обществена значимост, висока степен на въздействие и икономически последици за задължените лица и публичните разходи, следва да бъде предвидена подготовката на **актуализирана (втора разширена) ОВ**. Нейната подготовка следва да се основава и отчита изразените становища по първоначалните разширени ОВ на заинтересованите страни и засегнати лица (представителни организации на задължените лица – браншови сдружения на бизнеса и др.). Отговорността за подготовката на актуализираната разширена ОВ, следва да бъде вменена на съответния орган на изпълнителната или законодателна власт, респективно народни представители /съставители/ упражнили право на законодателна инициатива. Целесъобразно е да се обмисли въвеждането на доброволен регистър за заинтересованите страни и техни представителни организации (национално представителни работодателски организации, браншови и регионални сдружения на бизнеса и др.) за участие в обществено консултиране и подготовка на актуализирани или нови разширени ОВ на законопроекти и/или свързани предложения на народни представители преди второ гласуване, които имат значимо въздействие. На заинтересованите страни следва да се гарантира допълнително правото на участие и представяне на становища и ОВ при разисквания в комисиите чрез внасяне на допълнения в чл. 30 на Правилника за организацията и дейността на Народното събрание.

В тези случаи и при допълнително оценена необходимост, може да се регламентира удължен срок за представяне на предложения между първо и второ гласуване в НС, особен ред за влизане в сила на нормативния акт /удължен срок от минимум шест месеца/, съкратен срок не по-дълъг от един месец за приемане на свързаната подзаконова правна уредба и др.

10. Следва да бъде определен срок за приемане на акта на Народното събрание, респективно на наредбата от МС по чл. 19, ал. 3 и чл. 20, ал. 5 с които се регламентират условията, реда за планиране и извършване, обхвата, методологията за изготвяне и минималното съдържание на частичната и цялостната предварителна ОВ, като бъде приет шестмесечния срок по § 11 за влизане в сила на ЗИД на ЗНА.

Отделно от приемането на ЗИД на ЗНА са необходими допълнителни законови гаранции за публичност и прозрачност на всички изразени становища и предложения от представители на заинтересовани страни и засегнати лица по проектите на нормативни актове и ОВ, и тяхното своевременно публикуване /до един работен ден/ вкл., на страницата в Интернет на Народното събрание в раздела за съответната водеща комисия. Следва да се осигури достатъчно време (мин. един календарен месец) на заинтересованите страни и техните представителни организации (национално представителни работодателски организации, браншови и регионални сдружения на бизнеса и др.) за запознаване, подготовка и представяне на становища и предложения по:

- внесени законопроекти и свързани първоначални ОВ;
- внесени предложения за изменения и допълнения от народните представители между първо и второ гласуване и ОВ, които следва да бъдат регламентирани допълнително чрез внасяне на изменения в ЗНА и Правилника за организацията и дейността на Народното събрание.

Следва да се регламентира междинно време (минимум две календарни седмици) от крайния срок за представяне на становища и предложения на заинтересованите страни и засегнати лица до насрочване на дата за обсъждане във водещата ПК, преди първо и второ гласуване от НС на съответния законопроект, на предложените изменения преди второ гласуване и съответните ОВ. Това се отнася и за случаите при които на първо четене са приети повече от един законопроект, уреждащ една и съща материя и е подготвен последващ общ законопроект.

С цел осигуряване на достатъчно гаранции, че народните представители, парламентарните групи и ресорни комисии ще имат възможност да се запознаят със становищата и предложенията по внесените законопроекти и ОВ на заинтересовани страни и засегнати лица, предлагаме да бъде иницирано обсъждане и взето съответно решение за изменение и допълнение на Правилника за организацията и дейността на Народното събрание включително:

- в чл. 73, ал. 1 след думите „с мотивите“ се добавя израза „и задължителни оценки на въздействие по чл. 19, ал. 1 на ЗНА.“

- в чл. 75, ал. 1, текстът на първото изречение се заменя със следния израз „Постоянните комисии обсъждат законопроектите и внесените оценки за въздействие не по-рано от 24 часа за тези със спешен характер по решение на Председателския съвет и не по-рано от три седмици от получаването им от членовете на съответната комисия, за всички останали.“

- в чл. 75, ал. 3, след израза „Народното събрание“ се добавя израза „заедно с всички изразени становища и предложения по внесения законопроект и оценката за въздействие, от заинтересовани страни и засегнати лица“.

- чл. 80, ал. 1 се заменя със следния текст:

„Чл. 80, ал. 1 Народните представители могат да правят писмени предложения за изменения и допълнения в приетия на първо гласуване законопроект или изработения общ законопроект съгласно чл. 78, ал. 2, съпроводени със задължителни оценки на въздействие по чл. 19, ал. 1 на Закона за нормативните актове, в 7-дневен срок от приемането му, съответно от предоставянето му на народните представители. Предложенията се отправят чрез председателя на Народното събрание до председателя на водещата комисия, вписват се в публичен регистър и се публикуват на страницата в Интернет на Народното събрание в секцията на съответната водеща парламентарна комисия.“

- в чл. 80, ал. 2 след израза „второ гласуване“ се добавя израза „както и всички изразени становища и предложения по внесения законопроект и оценката за въздействие, от заинтересовани страни и засегнати лица“.

- следва да се съгласува текста на сегашния чл. 26, ал. 2 от Правилника за организацията и дейността на Народното събрание относно подготовката на „оценки на прилагането и ефективността на законите“ и предложението за нов чл. 19, ал. 2 по ЗИД на ЗНА, въвеждащ т. н. „последващи ОВ“.

БСК изразява очакването, че представените бележки и предложения ще бъдат отчетени при обсъжданията преди първо и второ гласуване и при окончателно приемане на законопроекта.

С уважение,

Божидар Данев
Изпълнителен председател

